

Memo

Aan: Presidium

Van: de griffie

Betreft: kader en aanpak uitvoering motie “verslaglegging raadsvergaderingen”

Doelen van deze memo

Het presidium het kader en de aanpak te laten vaststellen waarbinnen de uitvoering van de motie zal plaatsvinden. Het is de bedoeling om tot een voorstel voor het presidium te komen waarin een vier mogelijkheden worden voorgelegd:

0-optie: de huidige situatie handhaven en geen extra inzet plegen;

1-optie: minimale inzet (één kanaal / één doelgroep);

2-optie: tussen optie meer dan één kanaal en meerdere doelgroepen;

3-optie: de maximale inzet (keuze van de kanalen afgestemd op maximaal doelgroepen bereik).

Inleiding

In de raad van 21 december 2022 heeft de raad de motie “verslaglegging raadsvergaderingen” aangenomen. De motie heeft de nodige publiciteit gehaald onder de noemer “gemeentejournalist”. De motie vraagt de griffier om een onderzoek uit te voeren naar de mogelijkheden vaker berichtgeving van raadsvergaderingen in de lokale media te krijgen. Op basis van dit onderzoek een voorstel voor de raad te schrijven. De opdracht is breed geformuleerd en er zijn vele opties om te onderzoeken. Om gericht aan de slag te gaan is kaderstelling door de raad d.m.v. het presidium noodzakelijk.

Een communicatieplan is onderdeel van het griffiejaarplan 2023. Het idee is de oplossing te zoeken zodanig dat de ideeën / acties die voortvloeien uit het communicatieplan aandacht genereren in de lokale media zonder dat de gemeente/griffie daar persberichten voor hoeft te schrijven of daar advertentieruimte voor inkoopt.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door de afdeling communicatie in samenwerking met de griffier omdat de kennis van de lokale media en het doelgroepenbereik van de lokale media de expertise is van de afdeling communicatie. Dit zal plaatsvinden als variant op de ambtelijke ondersteuning. De opdracht wordt uitgevoerd onder regie van de raad. De betrokken ambtenaar zal geen verantwoording hoeven af te leggen aan zijn / haar leidinggevende of gemeente secretaris.

Ook de afdeling juridische zaken zal worden betrokken bij de beoordeling van de juridische consequenties van de voorgestelde oplossingen.

Uitgangspunt / kader:

Onafhankelijke journalistiek / onafhankelijk berichtgeving

Uitgangspunt is dat de inwoners van de gemeente Harlingen niet zitten te wachten op persberichten en andere communicatie uitingen waarmee de gemeente en de gemeenteraad zichzelf positief in het

zonnetje zet. Het wordt pas interessant voor de inwoners als een onafhankelijke journalist van een onafhankelijke media organisatie bericht over het werk van de gemeenteraad in algemene zin en de raads- en commissievergaderingen. Daarom wordt voorgesteld om de journalistieke onafhankelijkheid als uitgangspunt en kader te kiezen.

Randvoorwaarde:

Om maximaal in te zetten op journalistieke onafhankelijkheid zou een arbeidsovereenkomst, inkoop van advertentie ruimte of subsidierelatie bij voorkeur vermeden moeten worden. Middelen zouden ook beschikbaar gesteld kunnen worden zonder een tegenprestatie. Dit kan gezien worden als een onvoorwaardelijke steun voor de lokale mediaorganisatie. De lokale media worden dan gezien als 'merit good' en als randvoorwaarde voor een goed functionerende democratie. Liefst ook een bedrag voor meerdere jaren zodat er niet met stopzetting van de subsidiestroom bedreigd kan worden als de berichtgeving over het raadwerk als niet positief ervaren wordt. Echter daarbij loopt de gemeente wel een risico dat er wel gemeenschapsgeld beschikbaar wordt gesteld zonder een af te dwingen tegenprestatie.

Risico-afweging:

Hoe meer voorwaarden worden gesteld aan de financiële steun aan een lokale mediaorganisatie, hoe groter de inperking van de journalistieke onafhankelijkheid. Het andere uiterste is dat er een bedrag aan een lokale mediaorganisatie beschikbaar wordt gesteld zonder dat er een tegenprestatie zoals berichtgeving over de raad kan worden afgedwongen. In het rondetafelgesprek moet naar voren komen hoe de lokale mediaorganisaties dit risico / deze afweging zien. De afdeling juridische zaken kan adviseren over de opzet van een contract waarbij er een goede balans wordt gevonden tussen journalistieke onafhankelijkheid en een verantwoorde inzet van publieke middelen.

Voorgestelde aanpak rondetafelgesprek:

De raad nodigt de relevante vertegenwoordigers van alle lokale mediaorganisaties en overige stakeholders of personen die in lokale media actief zijn uit voor een ronde tafelgesprek. Iedere lokale mediaorganisatie krijgt de gelegenheid om toe te lichten wie ze zijn en wat hun bereik / doelgroep is. Daarna volgt een ronde tafelgesprek onder leiding van een neutrale voorzitter waarin de volgende vragen aan de orde zullen komen:

- 1) Wat kunnen de lokale mediaorganisaties doen om het raadswerk in brede zin en de lokale democratie meer onder de aandacht van de inwoners te brengen?
- 2) Wat kan de raad / de gemeente doen om meer media-aandacht te genereren?
- 3) Hoe kan het raadswerk bij de moeilijk bereikbare groepen toch onder de aandacht worden gebracht? (o.a. jongeren en "afgehaakt" Nederland).
- 4) Wat hebben de lokale mediaorganisaties nodig om de verslaglegging van de raadsvergaderingen te doen toenemen?
- 5) Hoe kijken de lokale mediaorganisaties aan tegen het spanningsveld tussen (financiële) steun van de gemeente en journalistieke onafhankelijkheid?

De opdracht voor de uitwerking:

- 1) Onderzoek het lokale media landschap, het bereik van de verschillende mediaorganisaties, de kanalen die ze gebruiken en de doelgroepen.
- 2) Organiseer van een rondetafelgesprek met vertegenwoordigers van alle lokale mediaorganisaties en overige stakeholders of personen die in lokale media actief zijn.
- 3) Onderzoek welke bijdrage de lokale mediaorganisaties denken nodig te hebben om iedere vergadercyclus een bericht over het raadswerk of de raadsvergadering te kunnen publiceren.
- 4) Inventariseer daarbij ook de het gebruik van de sociale media door de lokale mediaorganisaties waarmee ook aandacht voor de berichtgeving over het raadswerk / raadsvergadering kan worden gegenereerd.

Op basis van de uitkomsten van het rondetafelgesprek en het onderzoek wordt een voorstel opgesteld voor het presidium. In dit voorstel zijn een viertal scenario's uitgewerkt waarbij de minst ingrijpende optie het handhaven van de bestaande situatie is en de meest verstrekkende het steunen van alle lokale mediaorganisaties.

Een advies van juridische zaken over de risico's en de juridische constructie maken onderdeel uit van het advies aan het presidium.

Als er een ander scenario wordt gekozen dan het handhaven van de bestaande situatie zal de griffie een raadsvoorstel opstellen waarbij ook de benodigde financiële middelen beschikbaar komen.

Mochten er nieuwe oplossingen uit het rondetafelgesprek naar voren komen die andere kaders vragen dan in deze memo zijn benoemd dan worden deze opnieuw aan het presidium voorgelegd.

Na het raadsbesluit kan de uitvoering door de ambtelijke organisatie worden opgepakt.

Het presidium besluit:

- 1) In te stemmen met het voorgestelde kader "journalistieke onafhankelijkheid".**
- 2) In te stemmen met de organisatie van een rondetafelgesprek met vertegenwoordigers van de lokale media organisatie en overige stakeholders.**
- 3) In te stemmen met de voorgestelde uitwerking van de opdracht.**